

Sygn. akt I C 1634/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2017r.

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w Wydziale I Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący Sędzia SR Jolanta Jaros - Skwarczyńska

Protokolant starszy sekretarz sądowy Beata Jakóbczyk

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2017r. w Tomaszowie Mazowieckim

na rozprawie

sprawy z powództwa D. J.

przeciwko M. M. (1) i A. O.

o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki D. J. umowę darowizny, nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości C., gminie T., województwie (...), oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) o pow. 0,0900 (dziewięćset metrów kwadratowych), dla której w Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim prowadzona jest księga wieczysta numer (...), zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 30 sierpnia 2013r., Rep. A Nr 2265/2013 przed notariuszem G. G., pomiędzy A. W. a M. M. (1), dokonanej z pokrzywdzeniem powódki D. J., której służy przeciwko A. W. wierzytelność w kwocie 26.900 (dwadzieścia sześć tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami, stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. Wydział I Cywilny, wydanego w dniu 15 października 2013r. w sprawie sygn.akt I C 355/13, któremu w dniu 06 listopada 2013r. została nadana klauzula wykonalności;

II. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki D. J. umowę sprzedaży, nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości C., gminie T., województwie (...), oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) o pow. 0,0900 (dziewięćset metrów kwadratowych), dla której w Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim prowadzona jest księga wieczysta numer (...), zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 18 sierpnia 2015r., Rep. A Nr 3318/2015 przed notariuszem G. G., pomiędzy M. M. (1) a A. O., dokonanej z pokrzywdzeniem powódki D. J., w zakresie wierzytelność w kwocie 26.900 (dwadzieścia sześć tysięcy złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami, stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. Wydział I Cywilny, wydanego w dniu 15 października 2013r. w sprawie sygn.akt I C 355/13, któremu w dniu 06 listopada 2013r. została nadana klauzula wykonalności;

III. przyznaje adwokatowi B. B. – prowadzącej Kancelarię Adwokacką w T. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim kwotę 2.952,00 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złotych 00/100), w tym kwotę 552,00 (pięćset pięćdziesiąt dwa złotych 00/100) należnego podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce D. J. z urzędu,

IV. nakazuje pobrać solidarnie od pozwanych M. M. (1) i A. O. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. kwotę 1.345,00 (jeden tysiąc trzysta czterdzieści pięć złotych 00/100) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej oraz kwotę 2.952,00 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złotych 00/100) tytułem zwrotu wydatków poniesionych w sprawie.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 30 grudnia 2013r., skierowanym przeciwko pozwanemu M. M. (1), powódka D. J. wносиła o uznanie umowy darowizny nieruchomości, zawartej w dniu 30.08.2013r. pomiędzy A. W. a pozwanym M. M. (1) za bezskuteczną wobec powódki, w związku z wierzytelnością wynikającą z prawomocnego nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. w dniu 15.10.2013r., sygn. akt I C 355/13 w kwocie 26.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01.01.2013r.

Na uzasadnienie swojego żądania powódka wskazała, iż nie może złożyć wniosku o wszczęcie egzekucji komorniczej przeciwko dłużnikowi A. W., gdyż ten obdarował swoją nieruchomością pozwanego M. M. (1) w dniu 30.08.2013r. wiedząc, iż przeciwko niemu toczy się postępowanie sądowe.

Nadto powódka wskazała, iż zgodnie z art. 527 k.c. dłużnik A. W. działał z pełną świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a pozwany M. M. (1) wiedział o zamiarach dłużnika wyzbycia się majątku by stać się niewypłacalnym.

Postanowieniem z dnia 19.08.2014r., wydanym na rozprawie, Sąd zwolnił powódkę D. J. od kosztów sądowych, a mianowicie od opłaty sądowej od pozwu w kwocie 1.345,00 złotych, a postanowieniem z dnia 17 października 2014r.- wobec złożonego wniosku - Sąd ustanowił dla powódki pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata.

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2015r., Sąd na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego A. O..

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 15 października 2013r., wydanym w sprawie sygn. akt I C 355/13, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. Wydział I Cywilny zasądził od A. W. na rzecz D. J. kwotę 26.900,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01 stycznia 2013r. do dnia zapłaty oraz odstąpił od obciążania pozwanego kosztami nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu.

Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2013 roku, została nadana klauzula wykonalności w/w wyrokowi w zakresie zasądzającym należności na rzecz D. J..

dowód: wyrok z dnia 15.10.2013r., wydany w sprawie sygn. akt I C 355/13 - k. 44 akt sprawy I C 355/13;

wniosek z dnia 06.11.2013r. o wydanie tytułu wykonawczego – k. 45 akt sprawy I C 355/13;

Należność główna, objęta powyższym tytułem wykonawczym, wynika z zobowiązania A. W. do zwrotu D. J. kwoty 30.000,00 zł w terminie do dnia 31.12.2012r. w zamian za opuszczenie przez powódkę nieruchomości położonej w C. przy ul. (...) w terminie do dnia 30.09.2010r. oraz wymeldowania się z przedmiotowej nieruchomości.

dowód: oświadczenie z dnia 01.09.2010r. – k.3 akt sprawy I C 355/13;

Odpis pozwu wraz z wezwaniem na termin rozprawy, w sprawie sygn. akt I C 355/13, został doręczony A. W. jako pozwanemu w dniu 11.07.2013r., co wynika ze zwrotnego potwierdzenia odbioru.

dowód: zwrotne potwierdzenie odbioru k.41 akt sprawy I C 355/13;

Umową darowizny z dnia 30.08.2013r., zawartą w formie aktu notarialnego, A. W. zabudowaną nieruchomością, położoną w C., o pow. 0,0900 ha i oznaczoną w ewidencji gruntów numerem działki (...), darował synowi swojej siostry

M. M. (1), który tę darowiznę przyjął. Strony ponadto zgodnie oświadczyły, że wartość przedmiotu darowizny stanowi kwotę 35.000,00 zł.

Dla przedmiotowej nieruchomości, w Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Maz. V Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

dowód: odpis aktu notarialnego z dnia 30.08.2013r., sporządzonego przed notariuszem G. G. w Kancelarii Notarialnej w Ł., Rep. A Nr 2265/2013 - akta księgi wieczystej PT1T/00042876/6;

Na mocy umowy sprzedaży z dnia 30.08.2013r., sporządzonej w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. G. w Kancelarii Notarialnej w T. Rep. A nr 4146/2013, pozwany M. M. (1) nabył od M. P. niezabudowaną nieruchomość położoną w C., o pow. 0,0800 ha i oznaczoną w ewidencji gruntów numerem działki (...) za kwotę 40.000,00 zł.

dowód: odpis aktu notarialnego z dnia 30.08.2013r., sporządzonego przed notariuszem J. G. w Kancelarii Notarialnej w T., Rep. A Nr 4146/2013 - akta księgi wieczystej PT1T/00070521/8;

Na dzień zawierania przedmiotowych umów, pozwany M. M. (1) zamieszkiwał poza granicami kraju – w Niemczech, gdzie pracował zawodowo.

Często przyjeżdżał do matki w odwiedziny, która zamieszkuje w I., a która jest siostrą rodzoną A. W..

dowód: zeznania świadka B. N.- k. 65 verte- k.66; świadka M. J.- k. 76 verte- k.77; świadka D. M. – k.77 verte- k.78;

zeznania świadka A. W. - protokół rozprawy audio video z dnia 22.08.2016r. 00:06:24-00:14:37 k. 152 verte;

zeznania powódki D. J. – protokół rozprawy audio video z dnia 22.08.2016r. 00:22:16-00:31:29 – k.152 verte- k. 153 oraz k. 30 verte- k.31;

Umową sprzedaży z dnia 18.08.2015r., zawartą w formie aktu notarialnego, pozwany M. M. (1) przeniósł własność zabudowanej nieruchomości, położonej w C., o pow. 0,0900 ha i oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) na rzecz A. O..

W akcie notarialnym jako cenę sprzedaży wskazano kwotę 25.000,00 zł.

dowód: odpis aktu notarialnego z dnia 18.08.2015r., sporządzonego przed notariuszem G. G. w Kancelarii Notarialnej w Ł., Rep. A Nr 3318/2015 - akta księgi wieczystej PT1T/00042876/6;

zeznania pozwanego M. M. (1) – protokół rozprawy audio video z dnia 10.02.2016r. 00:35:54-00:49:27 – k. 136 verte;

zeznania pozwanego A. O. – protokół rozprawy audio video z dnia 10.02.2016r. 00:09:22-00:27:08 – k. 136 verte- k.137;

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega uwzględnieniu w całości.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi przepis art. 527 k.c., statuujący zasadę skargi pauliańskiej.

Stosownie do powołanego przepisu, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć (§ 1). Paragraf 2 stanowi, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim

stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§3 art. 527 k.c.).

Cytowany przepis przyznaje wierzycielowi uprawnienie do zaskarżania czynności dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, czego konsekwencją może być uznanie tych czynności za bezskuteczne względem skarżącego. Nie ulega wątpliwości, że zaskarżona może być tylko czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika: bądź dlatego, że z majątku coś ubyło, bądź że do niego nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby czynność nie została dokonana. Według wskazanego przepisu przesłankami skargi paulińskiej są:

- 1/. pokrzywdzenie wierzycieli;
- 2/. uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią wskutek czynności prawnej dłużnika;
- 3/. działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli;
- 4/. wiedza lub możliwość – przy zachowaniu należytej staranności – dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Za bezskuteczną na gruncie omawianego przepisu uznana być może jedynie taką czynność, mocą której majątek dłużnika ulega pomniejszeniu, a zatem umowa wywołująca bezpośredni skutek w jego majątku.

W niniejszej sprawie w drodze zawartej umowy darowizny A. W. przekazał na rzecz pozwanego M. M. (1) (swojego siostrzeńca) własność zabudowanej nieruchomości, położonej w miejscowości C., o pow. 0,09 ha., a następnie na podstawie umowy sprzedaży M. M. (1) sprzedał przedmiotową nieruchomość A. O..

W wyniku tych czynności prawnych, nie może budzić wątpliwości, iż majątek dłużnika A. W. uległ pomniejszeniu.

Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (wyr. SN z 7.12.1999 r., I CKN 287/98). Korzyść majątkowa ma miejsce także wówczas, gdy osoba trzecia płaci za rzecz nabytą od dłużnika cenę odpowiadającą wartości rynkowej tej rzeczy (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 28.10.1999 r., I ACa 638/99, OSA 2002, Nr 2, poz. 14).

W powództwie opartym na skardze paulińskiej, strona powodowa będąca wierzycielem, powinna wskazać nie tylko czynność, która została dokonana z jej pokrzywdzeniem, sam fakt pokrzywdzenia, okoliczności subiektywne po stronie dłużnika i pozwanego, ale przede wszystkim powinna wskazać, że istnieje dłużnik oraz, że pozwany uzyskał od niego korzyść majątkową kosztem strony powodowej powoda w tym sensie, że na skutek wynikłej niewypłacalności dłużnika, strona powodowa nie jest w stanie zaspokoić się z majątku dłużnika odnośnie swojej wierzytelności (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2000 roku, V CKN 149/00).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2003 roku (III CKN 355/01) wskazał również, że sprecyzowanie wierzytelności (obejmujące przynajmniej jej istnienie, tytuł prawny i wysokość) należy do wierzyciela, bowiem wierzyciel wyznacza w skardze z art. 527 k.c. przedmiot ochrony paulińskiej.

Ochroną paulińską objęta jest bowiem zawsze konkretna wierzytelność, stanowiąca przedmiot żądanej przez wierzyciela ochrony, a nie wszelkie bliżej nieoznaczone prawa powoda. Wskazanie wysokości wierzytelności jest tym bardziej istotne, że bezskutecznością może być objęta jedynie czynność prawna dłużnika maksymalnie do rozmiarów konkretnej wierzytelności przysługującej wierzycielowi, stąd sentencja wyroku wydanego na podstawie art. 527 § 1 k.c., a co za tym idzie żądanie pozwu wyznaczające granice rozpoznania sprawy i rozstrzygnięcia musi określać wierzytelność, której ochronie wyrok ze skargi paulińskiej ma służyć, stanowiąc podstawę pierwszeństwa w zaspokojeniu wierzytelności, stosownie do art. 532 k.c.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż wierzytelność powódki D. J. na dzień dokonania przez dłużnika A. W. darowizny nieruchomości na rzecz swojego siostrzeńca M. M. (1) (30.08.2013r.) była skonkretyzowana

w takim stopniu, który umożliwiał udzielenie jej ochrony w ramach skargi pauliańskiej (oświadczenie notarialne z dnia 01.09.2010r). Dodatkowo, na dzień wystąpienia ze skargą pauliańską była również objęta tytułem wykonawczym, wydanym w sprawie sygn. akt I C 335/13.

W rozpoznawanej sprawie, nie może zatem budzić wątpliwości, że A. W. jest dłużnikiem powódki D. J. i że nie zapłacił on na rzecz wierzycielki dłużnej kwoty wraz z odsetkami, w wysokości wynikającej z wyroku z dnia 15.10.2013r., wydanego w sprawie sygn. akt I C 355/13, a przekazując przedmiotową nieruchomość w drodze umowy darowizny na rzecz siostrzeńca M. M. (1), który uzyskał w ten sposób korzyść majątkową, działał on ze świadomością pokrzywdzenia wierzycielki tj. powódki D. J..

Podkreślić należy, że do uwzględnienia skargi pauliańskiej konieczne jest również wykazanie, że osoba trzecia wiedziała, że dłużnik dokonał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela lub nie dochowała należytej staranności, aby się o tym dowiedzieć.

Zgodnie z art. 527 § 3 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jest to domniemanie usuwalne, a ciężar jego obalenia spoczywa na osobie bliskiej w sprawie toczącej się na podstawie przepisów o skardze pauliańskiej (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., sygn. V CSK 564/07, Lex nr 424339).

Przepis art. 528 k.c. dodatkowo stanowi, iż jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W świetle powyższego, nie budzi wątpliwości, iż pozwany M. M. (1), będący siostrzeńcem dłużnika A. W. uzyskał korzyść majątkową bezpłatnie, zatem zgodnie z art. 528 k.c. nie może się bronić przez wykazanie, że nie wiedział lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mógł się dowiedzieć, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzyciela, a ponadto jako osoba bliska dłużnika nie obalił on domniemania z art. 527 § 3 k.c. Wprawdzie pozwany M. M. (1) w momencie dokonywania spornej czynności prawnej, nie mieszkał na stałe w Polsce, to zdaniem Sądu posiadał z dłużnikiem takie relacje, które pozwalały mu na posiadanie informacji o jego sytuacji finansowej, w szczególności o istnieniu wymagalnych wierzytelności. Z zeznań świadka B. N. wynika bowiem, iż A. W. był bardzo w bliskich stosunkach z M. M. (1), a o wyroku wiedział zarówno on jak i jego mama, którą odwiedza często w I. pomimo, iż mieszka za granicą.

W tym stanie rzeczy, powództwo o uznanie za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej umowy darowizny zabudowanej nieruchomości, położonej w C., gmina T. M., zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 30 sierpnia 2013 r., Rep. A Nr 2265/2013 przed notariuszem G. G., pomiędzy dłużnikiem A. W., a pozwanym M. M. (1) podlegało uwzględnieniu w całości.

Z powyższych względów, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Odnosnie powództwa skierowanego przeciwko pozwanemu A. O. o uznanie za bezskuteczną umowy sprzedaży przedmiotowej nieruchomości, położonej w C., zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 18.08.2015r., Rep. A Nr 3318/2015 przed notariuszem G. G. w kancelarii Notarialnej w Ł. sąd zważył, iż podstawę odpowiedzialności pozwanego A. O. statuuje przepis art. 531 § 2 k.c., zgodnie z którym w wypadku, gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.

Rozporządzenie korzyścią uzyskaną przez osobę trzecią – to każda czynność prawna rozporządzająca dokonana przez tę osobę, w wyniku której osoba, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, stała się – co do wymienionej korzyści – następcą prawnym osoby trzeciej (następstwo pod tytułem szczególnym).

Przepis art. 531 § 2 k.c. daje wierzycielowi możliwość skierowania roszczenia z art. 527 § 1 k.c., a więc roszczenia o uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną, bezpośrednio przeciwko osobie, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło, bez konieczności zaskarżania czynności zdziałanej pomiędzy osobami, czyli pomiędzy osobą trzecią w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. a jej następcą (vide: wyrok SA w Poznaniu z dnia 15 października 2008 r., I ACa 418/08, LEX nr 466425).

Bezpośrednie wystąpienie przeciwko dalszej osobie trzeciej z powództwem lub zarzutem może być skuteczne tylko wtedy, gdy (w wypadku rozporządzenia odpłatnego) osoba ta była w złej wierze, tj. wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo w sytuacji gdy rozporządzenie było nieodpłatne (wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1446/2000, niepublikowane).

Przepis art. 531 § 2 k.c. przyjmuje węższą odpowiedzialność osoby, która uzyskała korzyść od osoby trzeciej, niż odpowiedzialność osoby trzeciej. Uzależnia on bowiem jej odpowiedzialność wobec wierzycieli od istnienia wiedzy, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli lub od faktu nieodpłatności czynności.

Ciężar dowodu wymaganej przez art. 531 § 2 k.c. wiedzy o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną spoczywa stosownie do art. 6 k.c. na stronie powodowej.

W rozumieniu art. 531 § 2 k.c., rozporządzenie dłużnika jest nieodpłatne jeżeli w jego wyniku osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie. W literaturze podkreśla się, że nieodpłatność, o której mowa w komentowanym przepisie, należy rozumieć szeroko, nie ograniczając jej tylko do umowy darowizny. Korzyścią majątkową uzyskaną nieodpłatnie jest bowiem każda korzyść, w zamian za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego.

Podstawowe zagadnienie prawne, które wymaga wyjaśnienia w niniejszej sprawie, dotyczy możliwości oceny, czy pozwany A. O. uzyskał korzyść majątkową bezpłatnie wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli czynność ta była wprawdzie czynnością odpłatną, ale uzgodniona przez strony cena była mniejsza od wartości rynkowej nieruchomości, w porównaniu z pierwotną kwotą 30.000 zł wskazaną w akcie notarialnym z dnia 30.08.2013r. Rep. (...) jak i ceną nieruchomości mniejszej obszarowo i niezabudowanej, położonej w tej samej miejscowości, a nabytej przez pozwanego M. M. (1) na podstawie umowy sprzedaży z dnia 30.08.2013r. (akt notarialny Rep. A Nr (...) sporządzony przed Notariuszem J. G. – akta księgi wieczystej Nr (...)).

W wyroku z dnia 12 czerwca 2002 r., III CKN 1312/00 (niepublikowany), Sąd Najwyższy podniósł, iż w doktrynie wskazuje się, iż podział czynności prawnych na czynności odpłatne i nieodpłatne może być dokonywany w dwojaki sposób. Po pierwsze, możliwe jest przyjęcie kryterium czysto formalnego: jeżeli świadczeniu jednej strony odpowiada świadczenie drugiej strony, czynność ma charakter odpłatny niezależnie od tego, jak przedstawia się relacja obiektywnie ocenianej wartości obu świadczeń. Przy przyjęciu tego kryterium zbycie prawa za symboliczną złotówkę będzie czynnością odpłatną. Trzeba jednak wskazać także na pewne niebezpieczeństwo, wyrażające się w tym, że przy zastosowaniu kryterium formalnego wyłącznie wola stron decyduje o odpłatnym bądź nieodpłatnym charakterze dokonanej czynności. W doktrynie prezentowane jest także drugie stanowisko, zgodnie z którym o odpłatności lub nieodpłatności czynności decydują pewne względy o charakterze gospodarczym. Za czynność nieodpłatną można w takiej sytuacji uznać sprzedaż za symboliczną złotówkę, a za czynność odpłatną darowiznę obciążoną poleceniem. O odpłatności lub nieodpłatności decydować przy tym będą zarówno kryteria obiektywne (wartość gospodarcza obu świadczeń), jak i kryteria subiektywne. Zawsze jednak, gdy w grę wchodzi sytuacja prawna nie tylko stron czynności, ale także osób trzecich, należy stosować kryteria obiektywne. W przedmiotowym wyroku Sąd Najwyższy podzielił to drugie stanowisko. Dodatkowo wskazał również, że we wszystkich przypadkach, gdy ochrona pewnych praw czy interesów jest uzależniona od nieodpłatnego charakteru dokonanej czynności, przyjęcie formalnego kryterium odpłatności czyniłoby tę ochronę czysto iluzoryczną. Doświadczenie wskazuje bowiem, że czynność nieodpłatna

zostałaby zastąpiona czynnością, w której świadczeniu jednej strony odpowiadałoby świadczenie drugiej, tyle że o wartości niewspółmiernie niższej. Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 maja 2005 r., V CK 559/04 (niepubl.)

W niniejszej sprawie, sąd w pełni podziela przedstawione wyżej stanowisko. Przychyla się przy tym do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyrokach z dnia 12 czerwca 2002 r. i z dnia 12 maja 2005 r., że we wszystkich wypadkach, gdy ochrona pewnych praw czy interesów jest uzależniona od nieodpłatnego charakteru dokonanej czynności, przyjęcie formalnego kryterium odpłatności czyniłoby tę ochronę czysto iluzoryczną. Obserwacja życia codziennego wskazuje bowiem, że czynności nieodpłatne zastąpione zostałyby czynnościami, w których świadczeniu jednej strony odpowiadałoby świadczenie drugiej, tyle że o wartości niewspółmiernie niższej. Niewątpliwie nie byłoby to zgodne z intencją ustawodawcy.

Reasumując stwierdzić zatem należy, iż przez pojęcie odpłatności w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego regulujących roszczenie dotyczące skargi pauliańskiej należy rozumieć w zasadzie pełny ekwiwalent korzyści majątkowej. Odnosząc przytoczone stanowisko do okoliczności niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że wbrew odmiennemu stanowisku pełnomocnika pozwanych umowa sprzedaży z dnia 18.08.2015r. zawarta w formie aktu notarialnego Rep. A Nr (...), pomiędzy M. M. (1) i A. O. ma charakter bezpłatny w rozumieniu art. 528 k.c. Ocena wartości świadczeń stron umowy, dokonana według kryteriów obiektywnych, prowadzi bowiem do wniosku, że uzgodniona przez strony cena sprzedaży stanowi jedynie część rzeczywistej wartości przedmiotowej nieruchomości.

W ocenie Sądu, spełnione zostały zatem przesłanki określone w art. 531 § 2 k.c., pozwalające na uznanie za bezskuteczną umowę sprzedaży dokonaną pomiędzy pozwanymi tj. M. M. (1) (jako sprzedającym) i A. O. (jako kupującym). W przypadku nieodpłatnego rozporządzenia, o którym mowa w art. 531 § 2 k.c. nie bada się, tego, czy osoba, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki D. J. umowę sprzedaży zabudowanej nieruchomości, położonej w C., objętej Księgą Wieczystą Nr (...), zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 18 sierpnia 2015r. Rep. A Nr 3318/2015 w Kancelarii Notarialnej Notariusza G. G., pomiędzy M. M. (1) a A. O. dokonanej z pokrzywdzeniem powódki D. J. jako wierzycielki.

Z powyższych względów, Sąd orzekł jak w punkcie II wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego pełnomocnika z urzędu, o których mowa punkcie III wyroku, Sąd orzekł na podstawie § 19 w zw. § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349 z późn. zmianami).

Koszt udzielonej pomocy prawnej z urzędu z tego tytułu stanowił zatem łącznie kwotę 2.952,00 złotych, powiększoną o stawkę 23 % podatku VAT (art. 41 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług - Dz. U. z dnia 5 kwietnia 2004 r. w zw. z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Mając na uwadze przepisy art. 98 § 1 k.p. i art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. 2016 poz. 623), Sąd orzekł jak w punkcie IV wyroku, nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. od pozwanych M. M. (1) i A. O. kwotę 1.345,00 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej oraz kwotę 2.952,00 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych w sprawie.

Z tych wszystkich względów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.